Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

12 päivänä helmikuuta 2020*

Henkilöstö – Väliaikaiset toimihenkilöt – Eläke – Eläkeoikeuksien vahvistamista koskeva päätös – Eläkelaskelmat – Kumoamiskanne – Valitusaika – Viivästyminen – Puhtaasti vahvistava toimi – Osittainen tutkimatta jättäminen – Perusteettoman edun palautus – Palkkaluokan ja palkkatason määrittäminen – Kerroin – Laittoman toimen peruuttaminen – Luottamuksensuoja – Kohtuullinen aika

Asiassa T-605/18,

ZF, edustajanaan asianajaja J.-N. Louis,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään B. Mongin ja L. Radu Bouyon,

vastaajana,

jossa on kyse SEUT 270 artiklaan perustuvasta kanteesta, jossa vaaditaan kumoamaan 30.11.2017 päivätty muistio, jolla komission henkilökohtaisten etuuksien hallinto- ja maksutoimisto (PMO) muutti kantajan vanhuuseläkeoikeuksia 1.4.2015 alkavin vaikutuksin, sekä 31.1.2018 päivätty muistio, jossa PMO ilmoitti kantajalle tätä koskevien Euroopan unionin saatavien jäljellä olevasta määrästä,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja S. Gervasoni (esittelevä tuomari) sekä tuomarit L. Madise ja R. da Silva Passos,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Marescaux,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 7.11.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen, sellaisina kuin niitä sovellettiin ennen Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen muuttamisesta 22.3.2004 annetulla neuvoston asetuksella (EY, Euratom) N:o 723/2004 (EUVL 2004, L 124, s. 1) tehtyä muutosta (jäljempänä vanhat henkilöstösäännöt), 5 artiklan 1 kohdassa luokiteltiin virat neljään ura-alueeseen, joihin viitattiin laskevassa hierarkkisessa järjestyksessä kirjaimilla A, B, C ja D. Ura-alueella A oli kahdeksan palkkaluokkaa, joista alhaisin oli A 8 ja korkein A 1.

2 Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen, sellaisina kuin niistä säädetään asetuksessa N:o 723/2004 (jäljempänä henkilöstösäännöt), 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Näiden henkilöstösääntöjen soveltamisalaan kuuluvat virat luokitellaan niihin sisältyvien tehtävien luonteen ja vaativuuden mukaan hallintovirkamiesten tehtäväryhmään, jäljempänä ’AD’ – –

2. Tehtäväryhmässä AD on kaksitoista palkkaluokkaa, jotka vastaavat johto-, suunnittelu- ja tutkimustehtäviä sekä kielten alan ja tieteellisiä tehtäviä. – –”

3 Henkilöstösääntöjen 44 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:

”Virkamies, joka on ollut kaksi vuotta palkkaluokkansa tietyllä palkkatasolla, siirretään ilman eri toimenpiteitä kyseisen palkkaluokan seuraavalle palkkatasolle – –”

4 Henkilöstösääntöjen 66 artiklassa olevassa taulukossa vahvistetaan AD-tehtäväryhmän kunkin palkkaluokan kunkin palkkatason kuukausittainen peruspalkka. Kyseisessä taulukossa on viisi palkkatasoa kutakin palkkaluokkaa kohti lukuun ottamatta palkkaluokkaa 16, jossa on vain kolme palkkatasoa. Vanhojen henkilöstösääntöjen 66 artiklassa olevan taulukon mukaisesti ura-alueella A oli palkkaluokassa A 8 kaksi palkkatasoa, palkkaluokissa A 7, A 2 ja A 1 kuusi palkkatasoa sekä palkkaluokissa A 6, A 5, A 4 ja A 3 kahdeksan palkkatasoa.

5 Henkilöstösääntöjen 107 a artiklan sanamuoto on seuraava:

”Siirtymäsäännökset vahvistetaan liitteessä XIII.”

6 Henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Korvataan 1 päivästä toukokuuta 2004 30 päivään huhtikuuta 2006 väliseksi ajaksi henkilöstösääntöjen 5 artiklan 1 ja 2 kohta seuraavasti:

”1. Henkilöstösääntöjen soveltamisalaan kuuluvat virat luokitellaan niihin sisältyvien tehtävien luonteen ja vaativuuden mukaan neljään ura-alueeseen, joihin viitataan kirjaimilla A*, B*, C* tai D* hierarkkisesti alenevassa järjestyksessä.

2. Ura-alueeseen A* kuuluu kaksitoista palkkaluokkaa, ura-alueeseen B* yhdeksän palkkaluokkaa, ura-alueeseen C* seitsemän palkkaluokkaa ja ura-alueeseen D* viisi palkkaluokkaa.”

7 Henkilöstösääntöjen XIII liitteessä olevan 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti johonkin henkilöstösääntöjen 35 artiklassa tarkoitettuun hallinnolliseen asemaan sijoitettujen virkamiesten entiset palkkaluokat A 1, A 2, A 3, A 4, A 5, A 6, A 7 ja A 8 nimetään uudelleen 1.5.2004, jollei tämän liitteen 8 artiklasta muuta johdu, vastaavasti palkkaluokiksi A*16, A*15, A*14, A*12, A*11, A*10, A*8 ja A*7. Kyse on väliaikaisista

palkkaluokista. Saman liitteen 8 artiklan 1 kohdassa nimittäin säädetään, että edellä mainitut palkkaluokat nimetään uudelleen 1.5.2006 alkavin vaikutuksin palkkaluokiksi AD 16, AD 15, AD 14, AD 12, AD 11, AD 10, AD 8 ja AD 7.

8 Henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 2 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei tämän liitteen 7 artiklan säännöksistä muuta johdu, kuukausittainen peruspalkka vahvistetaan jokaisen palkkaluokan ja jokaisen palkkatason osalta seuraavien taulukoiden mukaisesti (määrät ilmaistaan euroina):”

9 Henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 2 artiklan 2 kohdassa esitetään neljä taulukkoa, jotka vastaavat kukin entisiä ura-alueita A, B, C ja D. Entiseen ura-alueeseen A liittyvässä taulukossa esimerkiksi esitetään lihavoituna väliaikaisten palkkaluokkien A*16–A*5 kunkin palkkatason kuukausittaiset peruspalkat, jotka vastaavat henkilöstösääntöjen 66 artiklaan sisältyvässä taulukossa samoille palkkaluokille ja palkkatasoille vahvistettuja kuukausittaisia peruspalkkoja.

10 Kyseisessä taulukossa annetaan palkkaluokkia A*13, A*9, A*6 ja A*5 lukuun ottamatta myös seuraavat väliaikaisia palkkaluokkia koskevat lisätiedot:

– kunkin uuden väliaikaisen palkkaluokan osalta entisen ura-alueen A vastaava palkkaluokka

– palkkatasojen 6–8 kuukausittaiset peruspalkat – lihavoituina – siltä osin kuin entinen ura-alue A käsitti kyseiset palkkatasot; näille summille ei ole vastineita henkilöstösääntöjen 66 artiklassa esitetyssä taulukossa

– kunkin lihavoituna esitetyn kuukausittaisen peruspalkan alapuolella on kursiivilla merkitty luku; ensimmäisessä alaviitteessä täsmennetään, että kyseiset luvut ”vastaavat [vanhojen] henkilöstösääntöjen 66 artiklassa ennen 1 päivää toukokuuta 2004 vahvistettuja entisiä palkkoja” ja että ne ”esitetään pelkästään ohjeellisesti eikä niillä ole oikeudellista vaikutusta”; kursiivilla merkityt summat ovat joka tapauksessa pienempiä kuin niiden yläpuolella lihavoituina esitetyt luvut

– kursiivilla merkittyjen lukujen alapuolella olevalla kolmannella rivillä esitetty luku on kaikissa tapauksissa pienempi kuin yksi, ja toisessa alaviitteessä täsmennetään seuraavaa: ”Kolmannella rivillä on kunkin palkkatason mukaisesti korjauskerrointa vastaava luku, joka on ennen ja jälkeen 1 päivää toukokuuta 2004 suoritettavan peruspalkan suhde”; kolmannella rivillä esitetty luku vastaa kaikissa tapauksissa osamäärää, joka saadaan, kun välittömästi kyseistä lukua ennen (rivillä kaksi) esitetty kursiivilla merkitty luku jaetaan ensimmäisellä rivillä esitetyllä lihavoidulla luvulla.

11 Palkkaluokan A*12 palkkatasolla 6 kolmannella rivillä esitetty luku on 0,9426565.

12 Henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevassa 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Ennen 1 päivää toukokuuta 2004 palvelukseen otettujen virkamiesten kuukausittainen peruspalkka vahvistetaan seuraavien sääntöjen mukaisesti:

1. Kenenkään virkamiehen kuukausittainen peruspalkka ei muutu 2 artiklan 1 kohdan mukaisen palkkaluokkien uudelleennimeämisen vuoksi.

2. Kullekin virkamiehelle lasketaan voimaantuloajankohdan kerroin. Tämä kerroin on virkamiehelle ennen 1 päivää toukokuuta 2004 maksetun kuukausittaisen peruspalkan ja tämän liitteen 2 artiklan 2 kohdassa määritellyn mukautusmäärän välisen suhteen suuruinen.

Voimaantulon yhteydessä virkamiehelle maksettava kuukausittainen peruspalkka on mukautusmäärän ja kertoimen tulon suuruinen.

Kerrointa sovelletaan virkamiehen kuukausittaisen peruspalkan määrittämiseksi silloin, kun hänen palkkatasonsa nousee tai kun hänen palkkaansa mukautetaan.

– –

5. Ensimmäisen ylennyksen, joka on tapahtunut 1 päivänä toukokuuta 2004, on johdettava kuukausittaisen peruspalkan korotukseen, – – riippuen siitä, millä ura-alueella virkamies oli ennen 1 päivää toukokuuta 2004 ja millä palkkatasolla hän oli ylennyshetkenä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kohdan säännösten soveltamista:

6. Ensimmäisen ylennyksen yhteydessä määritellään uusi kerroin. Tämä kerroin on tämän liitteen 5 kohdan soveltamisesta johtuvien uusien peruspalkkojen ja 2 artiklan 2 kohdan mukaisen mukautusmäärän välisen suhteen suuruinen. Jollei 7 kohdan säännöksistä muuta johdu, kerrointa sovelletaan silloin, kun virkamies saa ikälisäkorotuksen ja kun hänen palkkaansa mukautetaan.

– –”

13 Henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 8 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kuukausittainen peruspalkka vahvistetaan jokaisen palkkaluokan ja jokaisen palkkatason osalta henkilöstösääntöjen 66 artiklassa olevan taulukon perusteella, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän liitteen 7 artiklan säännösten soveltamista. Ennen 1 päivää toukokuuta 2004 palvelukseen otettujen virkamiesten osalta heidän ensimmäisen kyseisen päivämäärän jälkeisen ylennyksensä voimaantuloon asti sovellettava taulukko on seuraava: [Kyseisen taulukon mukaan palkkaluokan AD 12 palkkatason 8 mukainen peruspalkka oli 13 322,22 euroa 1.4.2015.]”

14 Muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen (jäljempänä palvelussuhteen ehdot) 10 artiklan 1 kohdassa sekä 20 artiklan 2 ja 4 kohdassa säädetään, että henkilöstösääntöjen 5 artiklan 1 ja 2 kohtaa, 66 artiklaa ja 44 artiklaa sovelletaan analogisesti väliaikaisiin toimihenkilöihin.

15 Palvelussuhteen ehtojen liitteessä olevassa 1 artiklassa, jonka otsikko on ”– – palvelussuhteen ehtojen soveltamisalaan kuuluviin toimihenkilöihin sovellettavat siirtymätoimenpiteet”, säädetään, että henkilöstösääntöjen liitteen XIII säännöksiä sovelletaan analogisesti 30.4.2004 palveluksessa olevaan muuhun henkilöstöön.

Asian tausta

16 Euroopan unionin neuvosto otti kantajan palvelukseen väliaikaiseksi toimihenkilöksi 11.11.1999 allekirjoitetulla sopimuksella, joka tuli voimaan 15.11.1999. Kantaja luokiteltiin 1.1.2000 alkavin vaikutuksin ura-alueelle A ja siihen kuuluvan palkkaluokan 4 palkkatasolle 4.

17 Urajärjestelmä muuttui asetukseen N:o 723/2004 perustuvan uudistuksen (jäljempänä vuoden 2004 uudistus) seurauksena. Tämän uudistuksen yhteydessä henkilöstösäännöissä otettiin käyttöön urajärjestelmä, jossa ura-alueet A, B, C ja D yhdistettiin kahdeksi tehtäväryhmäksi: AD ja AST. Uudessa järjestelmässä sovellettiin uutta palkkataulukkoa. Kun ennen vuoden 2004 uudistusta sovellettu palkkataulukko käsitti jopa kahdeksan palkkatasoa tiettyjä yhden ura-alueen palkkaluokkia kohti, vuonna 2004 käyttöönotetussa palkkataulukossa tilanne muuttui siten, että palkkaluokkia on enemmän (16) mutta kutakin palkkaluokkaa kohti on vähemmän palkkatasoja (korkeintaan viisi). Näitä kahta järjestelmää varten säädettiin vaiheittaisesta siirtymästä. Palveluksessa olevien virkamiesten ja toimihenkilöiden palkat eivät muuttuneet, mutta niiden määrä laskettiin uuden palkkataulukon mukaisesti. Palkkojen pysyttämiseksi tässä laskennassa sovellettiin kerrointa. Kyseessä on 0:n ja 1:n välinen luku, joka vastaa virkamiehelle tai toimihenkilölle maksettavan palkan ja sen palkan välistä suhdetta, jota hän saisi vuoden 2004 uudistuksessa käyttöönotetun palkkataulukon mukaisesti.

18 Uuden palkkataulukon tullessa voimaan 1.5.2004 kantajan luokitus, joka oli aiemmin palkkaluokan A 4 palkkataso 6, muunnettiin henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 2 artiklan 2 kohdassa olevan entistä ura-aluetta A koskevan taulukon mukaisesti siten, että palkkaluokka oli A*12, palkkataso 6 ja kerroin 0,9426565 (ks. edellä 8–11 kohta).

19 Kantajan palkkaluokka uudelleennimettiin 1.5.2006 palkkaluokaksi AD 12 (ks. edellä 7 kohta).

20 Kantajan saatua toisen ikälisän vuoden 2004 uudistuksen jälkeen hänet luokiteltiin 1.11.2007 palkkaluokan AD 12 palkkatasolle 8.

21 Sen seurauksena, että tietyt neuvoston pääsihteeristön alaisuuteen aiemmin kuuluneet yksiköt ja tehtävät siirrettiin Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) alaisuuteen, kantaja siirrettiin EUH:n palvelukseen lokakuusta 2011 alkaen. Kantaja säilytti palkkaluokkansa ja palkkatasonsa – palkkaluokan AD 12 palkkataso 8 – sekä virkaikänsä.

22 Kantajaan alettiin soveltaa helmikuun 2013 palkkalaskelmasta alkaen kerrointa 1 aiemmin sovelletun kertoimen 0,9426565 sijasta. Samassa yhteydessä tehtiin myös taannehtiva korjaus lokakuun 2011 ja tammikuun 2013 väliseltä ajalta. Taannehtivan korjauksen vuoksi kantajalle maksettiin 7 948,81 euroa ylimääräistä helmikuussa 2013.

23 Kantaja nimitettiin 2.7.2013 Euroopan turvallisuus- ja puolustusakatemian (ETPA) päälliköksi, mutta hänet pysytettiin palkkaluokan AD 12 palkkatasolla 8. Kantaja toimi tässä tehtävässä 31.12.2014 asti, minkä jälkeen hän työskenteli jälleen EUH:n palveluksessa 1.1.–31.3.2015.

24 Kantaja siirrettiin eläkkeelle 1.4.2015.

25 Euroopan komission henkilökohtaisten etuuksien hallinto- ja maksutoimisto (PMO) vahvisti kantajan vanhuuseläkeoikeudet 6.3.2015 päivätyllä muistiolla (jäljempänä 6.3.2015 päivätty muistio). PMO otti tässä huomioon kantajan työssäoloajan, joka oli 15.11.1999–31.3.2015. Kantaja luokiteltiin palkkaluokan AD 12 palkkatasolle 5. Tässä yhteydessä sovellettiin kuitenkin kerrointa 1,1314352, jotta eläkkeen laskennassa huomioon otettu palkka vastaisi palkkatason muuttumisesta huolimatta palkkaa, jota kantajalle maksettiin hänen eläkkeelle siirtymisajankohtanaan (jäljempänä peruspalkka). Kantajan peruspalkka vastasi palkkaluokan AD 12 palkkatasoa 8, sellaisena kuin se ilmenee henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 8 artiklan 2 kohdassa esitetystä taulukosta, eli hänen peruspalkkansa oli 13 322,22 euroa (ks. edellä 13 kohta), eikä kyseinen summa pienentynyt, koska kantajaan oli sovellettu helmikuusta 2013 alkaen kerrointa 1 (ks. edellä 22 kohta).

26 Kantajalle myöhemmin maksettu eläke vastasi 6.3.2015 päivätyssä muistiossa ilmoitettua määrää.

27 Marraskuun 2015 eläkkeen maksamisen yhteydessä PMO ilmoitti kantajan eläkelaskelmassa, että kantajalle oli maksettu liikaa eläkettä lokakuun 2011 ja maaliskuun 2015 väliseltä ajalta maksetun palkan johdosta ja että Euroopan unionin saatavat kantajalta olivat näin ollen 22 896,98 euroa.

28 Kantajan eläkkeestä pidätettiin helmikuusta 2016 alkaen joka kuukausi 715,33 euroa.

29 Kantajan oikeutta huollettavana olevasta lapsesta maksettavaan lisään oli lisäksi pidennetty 21.2.2013 tehdyllä päätöksellä hänen tyttärensä osalta ajanjaksolle 1.3.2012–28.2.2014. Kantaja sai kuitenkin huollettavana olevasta lapsesta maksettavaa lisää aina maaliskuuhun 2015 asti.

30 Kesäkuun 2017 eläkkeen maksamisen yhteydessä PMO ilmoitti kantajan eläkelaskelmassa, että kantajalle oli maksettu liikaa kyseistä etuutta maaliskuun 2014 ja maaliskuun 2015 väliseltä ajalta ja että Euroopan unionin saatavat kantajalta olivat siten yhteensä 10 196,51 euroa.

31 PMO lähetti kantajalle myös kirjeen, joka oli päivätty 16.6.2017. Tässä kirjeessä PMO viittasi 10 196,51 euron suuruiseen summaan ja esitti takaisinmaksusuunnitelman, jonka mukaisesti kantajalta pidätettäisiin kuukausittain 728,32 euroa elokuun 2017 ja heinäkuun 2018 välisenä aikana.

32 Kantaja pyysi 19.10.2017 päivätyllä kirjeellä PMO:ta lopettamaan kyseisten summien pidättämisen eläkkeestään (jäljempänä 19.10.2017 päivätty kirje).

33 PMO vastasi 19.10.2017 päivättyyn kirjeeseen 23.11.2017 päivätyllä muistiolla (jäljempänä 23.11.2017 päivätty muistio), jossa se ilmoitti muun muassa, että kantajaan oli sovellettu perusteettomasti kerrointa 1 helmikuun 2013 palkkalaskelmasta lukien sekä taannehtivasti lokakuun 2011 ja tammikuun 2013 väliseltä ajanjaksolta. PMO:n mukaan kantajan henkilökansioon merkitty kerroin oli kuitenkin ollut koko ajan 0,9426565. PMO katsoi, että kyseinen liikamaksu selitti sen, että Euroopan unionilla oli kantajalta tämän marraskuun 2015 eläkelaskelmassa mainitut 22 896,98 euron saatavat (ks. edellä 27 kohta).

34 Lisäksi PMO ilmoitti 23.11.2017 päivätyssä muistiossa, että kantaja oli saanut huollettavana olevasta lapsesta maksettavaa lisää helmikuun 2014 jälkeen, vaikka hänelle tätä lisää varten myönnetty pidennys oli tuolloin päättynyt. Kyseinen liikamaksu selitti PMO:n mukaan sen, että unionilla oli kantajalta 10 196,51 euron saatavat (ks. edellä 30 kohta).

35 Samassa muistiossa esitettiin myös yhteenveto kantajan eläkkeisiin sovellettavista pidätyksistä, jotka vastasivat edellä 27 ja 30 kohdassa mainittuja saatavia.

36 Tässä muistiossa PMO totesi myös, että kertoimeen liittyvän virheen johdosta (ks. edellä 33 kohta) 6.3.2015 päivätty muistio perustui virheellisesti määritettyyn peruspalkkaan. PMO ilmoitti näin ollen, että kantajalle lähetettäisiin asiasta uusi muistio erillisellä kirjeellä.

37 PMO muutti 30.11.2017 päivätyllä muistiolla (jäljempänä 30.11.2017 päivätty muistio) kantajan vanhuuseläkeoikeuksia 1.4.2015 alkavin vaikutuksin. Kantajan peruspalkkaa muutettiin, minkä seurauksena häneen alettiin soveltaa kerrointa 1,066555 kertoimen 1,1314532 sijasta (ks. edellä 25 kohta).

38 Tammikuun 2018 eläkkeen maksamisen yhteydessä PMO ilmoitti kantajan eläkelaskelmassa, että kantajalle oli maksettu liikaa eläkettä huhtikuun 2015 ja joulukuun 2017 väliseltä ajanjaksolta. Liikaa maksettu määrä oli 7 389,51 euroa, eli saman verran kuin yksi unionin saatava kantajalta.

39 Kantaja toimitti 4.1.2018 päivätyllä kirjeellään PMO:lle seikat, joiden perusteella voitaisiin hänen mukaansa ratkaista hänen aiempien palkkojensa ja eläkkeensä laskentaan liittyvät ongelmat. Kantaja totesi kirjeensä lopuksi, että hänen palkkansa ja eläkkeensä laskennassa pitäisi soveltaa kerrointa 1 kertoimen 0,9426565 sijasta.

40 Kirjeenvaihdon ja sähköpostiviestien vaihdon jälkeen PMO ilmoitti kantajalle 31.1.2018 päivätyllä muistiolla, että unionin saatavat kantajalta olivat nyt 22 409,61 euroa (jäljempänä 31.1.2018 päivätty muistio). Takaisinmaksusuunnitelmassa eriteltiin summat, jotka kantajalta pidätettäisiin kuukausittain kutakin kolmea saatavaa kohti helmikuun 2016 ja tammikuun 2020 välisenä aikana, ja PMO toisti siinä myös kunkin saatavan kokonaissumman – jotka olivat 22 896,98 euroa, 10 196,51 euroa ja 7 389,51 euroa – sekä esitti yksityiskohtaiset tiedot kutakin saatavaa koskevasta takaisinmaksutilanteesta.

41 Kantaja teki 28.2.2018 henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan nojalla valituksen, joka koski erityisesti 30.11.2017 ja 31.1.2018 päivättyjä muistioita.

42 Komissio hylkäsi valituksen 27.6.2018 tekemällään päätöksellä ja katsoi, että koska valitus kohdistui aiemmat päätökset vahvistaviin toimiin, joita ei ollut riitautettu säädetyssä määräajassa, se oli jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

43 Kantaja nosti käsiteltävänä olevan kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 8.10.2018 toimittamallaan kannekirjelmällä.

44 Unionin yleinen tuomioistuin esitti 26.9.2019 työjärjestyksensä 89 artiklan mukaisena prosessinjohtotoimena asianosaisille kirjallisia kysymyksiä. Asianosaiset vastasivat näihin kysymyksiin asetetussa määräajassa.

45 Asianosaisten lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 7.11.2019 pidetyssä istunnossa.

46 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa ”30.11.2017 tehdyn komission päätöksen, jolla vahvistettiin kantajan eläkeoikeudet taannehtivin vaikutuksin alkaen 6.3.2015”

– kumoaa ”31.1.2018 tehdyn komission päätöksen, jolla päätettiin periä takaisin perusteettomasti maksetut 22 409,61 euroa”

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

47 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteen

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeusriidan kohde

48 Kuten asian taustasta ilmenee, PMO katsoo, että unionilla on kantajalta kolme saatavaa: ensimmäisen määrä oli 22 896,98 euroa marraskuussa 2015, ja se johtui siitä, että kantajan palkkaan oli sovellettu lokakuun 2011 ja maaliskuun 2015 välisenä aikana virheellisesti kerrointa 1 kertoimen 0,9426565 sijasta (jäljempänä ensimmäinen saatava); toisen määrä oli 10 196,51 euroa kesäkuussa 2017, ja se johtui siitä, että kantaja oli saanut perusteettomasti huollettavana olevasta lapsesta maksettavaa lisää maaliskuun 2014 ja maaliskuun 2015 väliseltä ajalta (jäljempänä toinen saatava); kolmannen määrä oli 7 389,51 euroa joulukuussa 2017, ja se johtui siitä, että kantajan peruspalkan ja siten hänen eläkkeensä laskennassa oli sovellettu virheellisesti kerrointa 1, minkä takia PMO oli käyttänyt korjauskerrointa 1, 1314352 korjauskertoimen 1,066555 sijasta huhtikuun 2015 ja joulukuun 2017 välisenä aikana (jäljempänä kolmas saatava).

49 Kantaja riitauttaa kaksi toimea, tarkemmin sanottuna 30.11.2017 ja 31.1.2018 päivätyt muistiot.

50 Ensinnäkin 30.11.2017 päivätty muistio, jossa sovellettiin kantajaan taannehtivasti kerrointa 0,9426565 kertoimen 1 sijasta, muutti eläkkeen laskennassa huomioon otettavaa palkkaa ja johti kolmannen saatavan syntymiseen (ks. edellä 33, 36 ja 37 kohta).

51 Toiseksi 31.1.2018 päivätyssä muistiossa kantajalle ilmoitettiin niiden kolmen saatavan kokonaismäärä, jotka unionilla oli kantajalta. Muistion liitteenä on takaisinmaksusuunnitelma, jossa toistetaan kaikkien kolmen saatavan kokonaissummat.

52 Tältä osin on todettava, että kantajan eläkkeestä oli jo pidätetty ensimmäisen ja toisen saatavan perusteella osa ennen tammikuuta 2018, minkä takia kolmen saatavan kokonaisnettosumma, joka oli 22 409,61 euroa 31.1.2018, oli kyseisenä päivänä pienempi kuin saatavien kokonaismäärä.

53 Kantaja ilmoitti istunnossa luopuvansa toista saatavaa koskevista vaatimuksistaan, mikä kirjattiin suullisen käsittelyn pöytäkirjaan.

54 Lisäksi 31.1.2018 päivättyyn muistioon liitetyssä takaisinmaksusuunnitelmassa esitetään yksityiskohtaiset tiedot kutakin kolmea saatavaa koskevasta takaisinmaksutilanteesta (ks. edellä 40 kohta).

55 Kantaja ilmoittaa kirjelmissään, että hän vaatii kumoamaan ”31.1.2018 tehdyn komission päätöksen periä takaisin perusteettomasti maksetun 22 409,61 euron suuruisen summan”. Tästä täsmennyksestä voidaan päätellä, että kantajan kumoamisvaatimus koskee ainoastaan tällaisen saatavan olemassaolon toteamista, ei edellä 51 kohdassa mainitussa takaisinmaksusuunnitelmassa olevia saatavan takaisinmaksuehtoja. Tätä päätelmää tukee se, että kantaja ei ole missään vaiheessa – kirjelmissään tai istunnossa – riitauttanut kyseisiä takaisinmaksuehtoja.

56 Näin ollen on todettava, että kantaja vaatii ainoastaan 31.1.2018 päivätyn muistion kumoamista siltä osin kuin siinä mainitaan unionin häntä koskevien saatavien olemassaolo.

57 Edellä esitetystä seuraa, että oikeusriidan kohteena on riitauttaa yhtäältä 30.11.2017 päivätty muistio, joka koskee kantajalle huhtikuun 2015 ja joulukuun 2017 välisenä aikana maksettuun eläkkeeseen liittyvää kolmatta saatavaa, ja toisaalta 31.1.2018 päivätty muistio siltä osin kuin siinä mainitaan kyseisen saatavan olemassaolo sekä siltä osin kuin siinä mainitaan ensimmäisen, kantajalle lokakuun 2011 ja maaliskuun 2015 väliseltä ajanjaksolta maksettaviin palkkoihin liittyvän saatavan olemassaolo.

Tutkittavaksi ottaminen

58 Komissio, joka vetosi vastineessaan siihen, että 30.11.2017 ja 31.1.2018 päivätyissä muistioissa toistettiin ainoastaan marraskuun 2015 eläkelaskelmasta kuvastuvan päätöksen tiedot, ilmoitti istunnossa luopuvansa väitteestään, jonka mukaan asiaa ei voida ottaa tutkittavaksi, mikä merkittiin istunnon pöytäkirjaan.

59 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa valituksen tekemiselle ja kanteen nostamiselle määrätyt määräajat ovat kuitenkin ehdottomia prosessinedellytyksiä, eivätkä niistä voi päättää asianosaiset tai tuomari, jonka tehtäviin kuuluu vieläpä viran puolesta tarkastaa, onko niitä noudatettu (tuomio 29.6.2000, Politi v. ETF, C-154/99, EU:C:2000:354, 15 kohta ja tuomio 29.11.2018, WL v. ERCEA, T-493/17, ei julkaistu, EU:T:2018:852, 64 kohta).

60 Henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaan jokainen näissä henkilöstösäännöissä tarkoitettu henkilö voi tehdä itselleen vastaisesta toimesta valituksen nimittävälle viranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa.

61 Palkka- tai eläkelaskelmat voivat olla valituksen tai mahdollisesti kanteen kohteena silloin, kun päätös, jonka kohde on puhtaasti rahallinen, voi luonteensa vuoksi kuvastua tällaisesta palkkalaskelmasta. Tässä tapauksessa kuukausittaisen palkka- tai eläkelaskelman tiedoksi antamisen vaikutuksena on hallinnollista päätöstä koskevan valituksen tekemisen ja kanteen nostamisen määräaikojen alkaminen silloin, kun tämä päätös ja sen laajuus käyvät selvästi ilmi ensimmäisen kerran kyseisestä laskelmasta

(ks. tuomio 14.12.2017, Martinez De Prins ym. v. EUH, T-575/16, EU:T:2017:911, 31 ja 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; ks. vastaavasti myös tuomio 9.1.2007, Van Neyghem v. alueiden komitea, T-288/04, EU:T:2007:1, 39 ja 40 kohta).

62 Kuten edellä 27 kohdassa on todettu, käsiteltävässä asiassa PMO ilmoitti kantajalle ensimmäisen saatavan olemassaolosta marraskuun 2015 eläkkeen maksamisen yhteydessä, ja kyseinen saatava johtui, kuten eläkelaskelmasta ilmenee, lokakuun 2011 ja maaliskuun 2015 välisenä aikana kuukausittain liikaa maksetuista summista, joiden määrä oli yhteensä 22 896,98 euroa.

63 Ensimmäisen saatavan olemassaolon toteavan päätöksen kohde on puhtaasti rahallinen. Näin ollen se saattoi luonteensa vuoksi kuvastua marraskuun 2015 eläkelaskelmasta. Vaikka on valitettavaa, että PMO ei täsmentänyt tässä laskelmassa kyseisen päätöksen perusteluja, päätös ja sen laajuus kävivät selvästi ilmi ensimmäisen kerran kyseisestä laskelmasta, joten sen tiedoksi antamisen vaikutuksena oli päätöstä koskevan valituksen tekemisen ja kanteen nostamisen määräaikojen alkaminen.

64 Käsiteltävän asian asiakirja-aineistosta ilmenee ensimmäisen saatavan olemassaolon toteavan päätöksen tiedoksi antamisen ajankohdasta – ja kantajan 19.10.2017 päivätty kirje vahvistaa tämän tiedon (ks. edellä 33 kohta) –, että kantaja lähetti PMO:lle 19.2.2017 viestin, jossa hän ilmoitti saaneensa tiedoksi marraskuun 2015 eläkelaskelman ja eläkkeestään tämän jälkeen pidätetyt summat. Kantaja jopa täsmensi 19.10.2017 päivätyssä kirjeessä, että hän oli ”vastaanottanut” kyseisen laskelman marraskuussa 2015.

65 Riippumatta olosuhteista, joihin kantaja vetoaa osoittaakseen, ettei hän voinut olla välittömästi tietoinen marraskuun 2015 eläkelaskelmastaan, kantajan voidaan näin ollen joka tapauksessa katsoa saaneen kyseisen laskelman tiedoksi viimeistään 19.2.2017.

66 Kantaja ei myöskään tuo kirjelmissään esiin, että hän olisi valittanut marraskuun 2015 eläkelaskelmasta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tätä koskeva määräaika alkoi 19.2.2017.

67 Edellä esitetystä seuraa, että kantaja ei ole riitauttanut asetetussa määräajassa päätöstä, jossa todettiin ensimmäisen kerran ensimmäisen saatavan olemassaolo ja joka kuvastui hänen marraskuun 2015 eläkelaskelmastaan.

68 Väitteet, joissa kantaja tukeutuu henkilöstösääntöjen 25 ja 26 artiklan säännöksiin, joiden nojalla toimihenkilölle on kantajan mukaan annettava tiedoksi häntä koskevat yksittäiset päätökset, eivät ole omiaan kyseenalaistamaan edellä 67 kohdassa esitettyä päätelmää, sillä kyseisten säännösten kohteena ei ole unionin virkamiehiä ja toimihenkilöitä koskevien prosessuaalisten määräaikojen soveltamisedellytysten määrittäminen (ks. vastaavasti tuomio 30.5.2002, Onidi v. komissio, T-197/00, EU:T:2002:135, 156 kohta ja tuomio 5.10.2009, de Brito Sequeira Carvalho v. komissio ja komissio v. de Brito Sequeira Carvalho, T-40/07 P ja T-62/07 P, EU:T:2009:382, 92 kohta), toisin kuin henkilöstösääntöjen VII osaston, jonka otsikko on ”Muutoksenhaku”, säännöksissä, joihin edellä 61 kohdassa mainitut tuomiot perustuvat.

69 Ennen kuin voidaan todeta, että kantajan ensimmäisen saatavan olemassaoloa koskevia vaatimuksia ei voida ottaa tutkittavaksi, on kuitenkin varmistettava, että 31.1.2018 päivätty muistio ei ollut omiaan aloittamaan prosessuaalisia määräaikoja uudelleen tältä osin. On siis ratkaistava, onko 31.1.2018 päivätty muistio, siltä osin kuin siinä mainitaan ensimmäisen saatavan olemassaolo, ainoastaan marraskuun 2015 eläkelaskelmasta kuvastuvan päätöksen vahvistava päätös.

70 Oikeuskäytännön mukaan sitä, onko toimi luonteeltaan vahvistava, ei kuitenkaan voida arvioida pelkästään vertaamalla sen sisältöä sen aiemman päätöksen sisältöön, jonka se vahvistaa, vaan toimen luonnetta on syytä arvioida myös sen vaatimuksen luonteen pohjalta, johon se on annettu vastauksena (ks. tuomio 17.11.2016, Fedtke v. ETSK, T-157/16 P, ei julkaistu, EU:T:2016:666, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

71 Tästä oikeuskäytännöstä ilmenee erityisesti, että vaikka toimi on annettu vastauksena sellaiseen vaatimukseen, jossa vedotaan uusiin ja olennaisiin seikkoihin ja jolla viranomaisia pyydetään tarkastelemaan uudelleen aiempaa päätöstä, tätä toimea ei voida pitää pelkästään vahvistavana siltä osin kuin siinä annetaan ratkaisu näiden seikkojen osalta ja siihen sisältyy aiempaan päätökseen verrattuna jotain uutta. Uudet ja olennaiset seikat voivat nimittäin olla perusteena sellaisen vaatimuksen esittämiselle, joka koskee lopulliseksi tulleen aiemman päätöksen uudelleentarkastelua. Jos uudelleentutkimista koskeva pyyntö ei päinvastoin perustu uusiin ja olennaisiin tosiseikkoihin, kanne päätöksestä, jolla kieltäydyttiin pyydetystä uudelleentutkimisesta, on jätettävä tutkimatta (ks. tuomio 17.11.2016, Fedtke v. ETSK, T-157/16 P, ei julkaistu, EU:T:2016:666, 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

72 Sen osalta, minkä arviointiperusteiden mukaan tosiseikkoja on pidettävä uusina, oikeuskäytännöstä ilmenee, että jotta tietoja voitaisiin pitää uusina, on tarpeen, että kantaja tai hallinto eivät olleet tai eivät voineet olla tietoisia kyseisestä tosiseikasta aiemman päätöksen tekohetkellä (ks. tuomio 17.11.2016, Fedtke v. ETSK, T-157/16 P, ei julkaistu, EU:T:2016:666, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

73 On totta, että 13.11.2014 annetussa tuomiossa Espanja v. komissio (T-481/11, EU:T:2014:945, 38 kohta) täsmennetään, että seikkaa on pidettävä uutena sekä silloin, kun se ei ollut olemassa aikaisemman toimen toteuttamishetkellä, että silloin, kun se jo oli olemassa aikaisemman toimen toteuttamishetkellä mutta kun sitä mistä tahansa syystä – myös viimeksi mainitun toimen toteuttajan huolimattomuuden vuoksi – ei ollut otettu huomioon kyseistä tointa toteutettaessa.

74 Vaikka tämä täsmennys on sanamuodoltaan hyvin laaja, sitä ei kuitenkaan voida tulkita siten, että sen perusteella virkamiehen, jonka ensimmäinen pyyntö on hylätty joko kokonaan tai osittain sittemmin lopulliseksi tulleella päätöksellä, olisi mahdollista vedota sellaisen toisen pyynnön tueksi, jolla on sama tavoite kuin ensimmäisellä pyynnöllä, uusina tosiseikkoina seikkoihin, jotka hänellä oli tiedossaan ja jotka hän jätti esittämättä ensimmäisen pyyntönsä tueksi (tuomio 17.11.2016, Fedtke v. ETSK, T-157/16 P, ei julkaistu, EU:T:2016:666, 22 kohta).

75 Muunlainen tulkinta loukkaisi paitsi edellä 70–72 kohdassa mainittua oikeuskäytäntöä myös oikeuskäytäntöä, jonka mukaan mahdollisuus esittää henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu pyyntö ei anna virkamiehelle mahdollisuutta jättää noudattamatta henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa valituksen tekemiselle ja kanteen nostamiselle asetettuja määräaikoja ja näin kyseenalaistaa välillisesti tällaisella myöhemmällä pyynnöllä aikaisemman päätöksen, jota ei ollut riitautettu määräajassa (ks. tuomio 17.11.2016, Fedtke v. ETSK, T-157/16 P, ei julkaistu, EU:T:2016:666, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

76 Käsiteltävässä asiassa seikat, joihin kantaja viittaa 4.1.2018 päivätyssä kirjeessään ja joilla hän pyrkii lähinnä osoittamaan, että hänen nimityksensä ETPA:n päälliköksi merkitsi nimittämistä uuteen virkaan, johon sisältyvät tehtävät olivat vastuullisempia, olivat kantajan käytettävissä hänen työskennellessään tässä virassa heinäkuun 2013 ja joulukuun 2014 välisenä aikana, joten ne olivat hänen käytettävissään myös silloin, kun hän sai marraskuun 2015 eläkelaskelman. Kantaja ei kuitenkaan toimittanut niitä PMO:lle valituksen tekemiselle asetetussa määräajassa. Kyseiset seikat eivät siis ole omiaan aloittamaan kyseistä määräaikaa uudelleen.

77 Näin ollen 31.1.2018 päivättyä muistiota on pidettävä marraskuun 2015 eläkelaskelmasta kuvastuvan päätöksen vahvistavana päätöksenä siltä osin kuin siinä mainitaan ensimmäisen saatavan olemassaolo.

78 Edellä esitetystä seuraa, että 31.1.2018 päivättyyn muistioon kohdistuvia vaatimuksia ei voida ottaa tutkittavaksi siltä osin kuin muistiossa mainitaan ensimmäisen saatavan olemassaolo.

79 Koska kantaja ilmoitti istunnossa luopuvansa toiseen saatavaan liittyvistä väitteistään (ks. edellä 53 kohta), kantajan väitteiden oikeellisuus on tutkittava ainoastaan siltä osin kuin ne koskevat kolmatta saatavaa, joka todettiin ensin 30.11.2017 päivätyssä muistiossa ja vahvistettiin 31.1.2018 päivätyssä muistiossa.

Asiakysymys

80 Kantaja vetoaa kumoamisvaatimustensa tueksi kuuteen kanneperusteeseen, joista ensimmäinen koskee oikeudellista virhettä, toinen henkilöstösääntöjen 85 artiklan noudattamatta jättämistä, kolmas lainmukaisten toimien peruuttamiseen sovellettavien periaatteiden noudattamatta jättämistä, neljäs lainvastaisten toimien peruuttamiseen sovellettavien periaatteiden noudattamatta jättämistä, viides perustelujen puutteellisuutta ja kuudes ilmeistä arviointivirhettä.

Oikeudellinen virhe

81 Kantaja väittää, että hänen eläkkeeseensä tehty taannehtiva korjaus ei ole perusteltu ja että päätöksissä, joiden kumoamista hän vaatii, on oikeudellinen virhe.

82 Kantaja kiistää sen, että hänen helmikuun 2013 palkkalaskelmastaan kuvastuvalle päätökselle ei ollut perustetta.

83 Komissio vastaa, että kantajan tehtävien muuttuminen ja siirtyminen ETPA:n palvelukseen eivät johtaneet hänen palkkaluokkansa tai palkkatasonsa muuttumiseen.

84 Tältä osin on muistutettava (ks. edellä 18–20 kohta), että uuden palkkataulukon tullessa voimaan 1.5.2004 kantajan luokitus muuttui siten, että hänen aiempi palkkaluokkansa A 4 ja palkkatasonsa 6 muunnettiin palkkaluokaksi A*12 ja palkkatasoksi 6, jolloin sovellettava kerroin oli henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 2 artiklan 2 kohdassa esitetyn entistä ura-aluetta A koskevan taulukon mukaisesti 0,9426565.

85 Kantajan palkkaluokka uudelleennimettiin 1.5.2006 palkkaluokaksi AD 12.

86 Kantajan saatua toisen ikälisän vuoden 2004 uudistuksen jälkeen hänet luokiteltiin 1.11.2007 palkkaluokan AD 12 palkkatasolle 8. Mahdollisuus luokitella sellainen virkamies tai toimihenkilö, joka on aloittanut palveluksessa ennen 1.5.2004, henkilöstösääntöjen 66 artiklassa säädettyä palkkatasoa ylemmälle palkkatasolle (ks. edellä 4 kohta) ilmenee henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 2 artiklan 2 kohdassa esitetystä entistä ura-aluetta A koskevasta taulukosta (ks. edellä 10 kohta).

87 Koska kantajaa ei ylennetty, hänet pysytettiin henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 8 artiklan 2 kohdan perusteella palkkaluokan AD 12 palkkatasolla 8 työssäoloaikansa loppuun asti (ks. edellä 13 kohta).

88 Eläkkeelle siirtämisen yhteydessä huhtikuussa 2015 kantaja luokiteltiin palkkaluokan AD 12 palkkatasolle 5. Palkkaluokan AD 12 palkkatasoa 5 vastaavaan palkkaan sovellettiin kuitenkin korjauskerrointa 1,1314352, jotta kantajan eläkkeen laskennassa huomioitava palkka vastaisi sitä peruspalkkaa, jota hänelle maksettiin eläkkeelle siirtymisajankohtana ja joka oli 13 322,22 euroa (ks. edellä kohta 25).

89 On korostettava, ettei kantaja riitauttanut palkkatasonsa muuttamista eläkkeelle siirtymisajankohtana.

90 Edellä 88 kohdassa mainittu peruspalkan määrä johtui siitä, että helmikuusta 2013 lähtien oli sovellettu kerrointa 1 (ks. edellä 22 kohta).

91 Henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 7 artiklan 2 kohdasta kuitenkin ilmenee, että kerroin lasketaan 1.5.2004 (ks. edellä 12 kohta).

92 Kun otetaan huomioon kantajan luokitus kyseisenä päivänä (ks. edellä 18 kohta), häneen oli henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 2 artiklan 2 kohdassa esitetyn entistä ura-aluetta A koskevan taulukon mukaisesti sovellettava kerrointa 0,9426565 (ks. edellä 11 kohta).

93 Henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 7 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa säädetään lisäksi, että 1.5.2004 laskettua kerrointa sovelletaan palkkatasoa nostettaessa tai palkkaa mukautettaessa. Saman artiklan 6 kohdassa säädetään, että uusi kerroin määritetään ainoastaan ensimmäisen ylennyksen yhteydessä 1.5.2004 jälkeen (ks. edellä 12 kohta).

94 On kiistatonta, että kantajaa ei ylennetty 1.5.2004 ja eläköitymisajankohdan (1.4.2015) välisenä aikana.

95 Häneen oli siis sovellettava eläkkeelle siirtämiseen asti kerrointa 0,9426565.

96 Kantajaan sovellettiin kuitenkin helmikuun 2013 palkkalaskelmasta alkaen kerrointa 1 (ks. edellä 90 kohta).

97 Asiakirja-aineistosta ei kuitenkaan mitenkään ilmene, että kerrointa koskeva päätös, joka kuvastuu kantajan helmikuun 2013 palkkalaskelmasta, olisi lainmukainen – etenkin, kun kantaja ei edes täyttänyt säädöksissä asetettuja kriteereitä, joiden perusteella häneen olisi voitu soveltaa uutta kerrointa.

98 Toisin kuin kantaja väittää, kertoimen muuttaminen ei siten ollut perusteltua henkilöstösääntöjen sovellettavissa säännöksissä säädetyt edellytykset huomioon ottaen.

99 Kuten 6.3.2015 päivätystä muistiosta ilmenee, tämän perusteettoman muutoksen seurauksena kantajan eläkkeen laskennassa otettiin huomioon peruspalkka, jonka määrä perustui kertoimen 1 soveltamiseen (ks. edellä 90 kohta).

100 Sekä marraskuun 2015 eläkelaskelmasta kuvastuvalla päätöksellä tehdyn korjauksen (ks. edellä 33 kohta) että 30.11.2017 päivätyllä muistiolla tehdyn korjauksen tavoitteena oli oikaista edellä 98 kohdassa mainittu perusteeton muutos.

101 PMO ei siis määrittänyt 30.11.2017 päivätyssä muistiossa peruspalkan määrää sen palkan perusteella, jota kantaja oli saanut eläkkeelle siirtymisajankohtana ja jonka määrittämisessä oli käytetty kerrointa 1, vaan se käytti perusteena palkkaa, jota kantajan olisi pitänyt saada ja jonka määrittämisessä käytetään kerrointa 0,9426565. Viimeksi mainittua kerrointa sovellettiin siis palkkaan, joka vastaa palkkaluokan AD 12 palkkatasoa 8, sellaisena kuin se ilmenee henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 8 artiklan 2 kohdassa olevasta taulukosta (ks. edellä 87 kohta). Kantajan eläkkeelle siirtymisajankohtana kyseinen summa oli edellä mainitun taulukon mukaan 13 322,22 euroa (ks. edellä 13 kohta). Tällä tavalla laskettuna peruspalkka oli 12 558,28 euroa, minkä johdosta sovellettavaa korjauskerrointa muutettiin siten, että eläkkeen laskennassa huomioitu palkka vastaisi peruspalkkaa. Näin ollen korjauskerroin laski 1,1314352:sta 1,066555:een (ks. edellä 37 kohta).

102 Kantaja ei ole osoittanut, että PMO olisi tässä yhteydessä soveltanut säädöksiä virheellisesti.

103 Perusteita ei ole esimerkiksi sille kantajan väitteelle, jonka mukaan hänen siirtonsa EUH:hon lokakuussa 2011 (ks. edellä 21 kohta) johti siihen, että häneen ei enää voinut soveltaa henkilöstösääntöjen liitteen XIII siirtymäsäännöksiä, mikä kantajan mukaan oikeutti kertoimen 0, 9426565 korvaamisen kertoimella 1.

104 Vaikka kantajan aloittaminen EUH:n palveluksessa johti uuden sopimuksen allekirjoittamiseen, se oli kuitenkin – kuten ilmenee neuvoston pääsihteerin 8.12.2010 päivitystä kirjeestä kantajalle – seurausta siitä, että henkilöstö siirtyi mukana, kun osa aiemmin neuvoston pääsihteeristön alaisuudessa olleista yksiköistä ja tehtävistä siirrettiin EUH:hon. Kyse ei siis ollut palvelukseen ottamisesta, joka olisi merkinnyt sellaisen uuden uran alkua, johon ei ollut syytä soveltaa henkilöstösääntöjen liitteessä XIII säädettyjä siirtymäsäännöksiä.

105 Kantajan ura ei myöskään keskeytynyt hänen aloittaessaan EUH:n palveluksessa. Näin ollen kantajan luokitus – palkkaluokan AD 12 palkkataso 8, jota voidaan soveltaa vain henkilöstösääntöjen liitteessä XIII säädettyjen siirtymäsäännösten nojalla – pysyi samana. Kantaja säilytti myös ikälisän, jonka hän oli saanut ennen kuin aloitti EUH:n palveluksessa 1.10.2011 (ks. edellä 21 kohta).

106 Toisin kuin kantaja väittää, henkilöstösääntöjen liitteessä XIII säädettyjä siirtymäsäännöksiä sovellettiin häneen senkin jälkeen, kun hän aloitti EUH:ssa 1.10.2011.

107 Edellä esitetystä seuraa, että kantaja on väärässä väittäessään, että hänen eläkkeeseensä marraskuussa 2017 tehty taannehtiva korjaus ei ole perusteltu ja että 30.11.2017 päivätyssä muistiossa on tästä syystä oikeudellinen virhe.

108 Näin ollen tämä kanneperuste on hylättävä.

Henkilöstösääntöjen 85 artiklan noudattamatta jättäminen

109 Kantaja väittää, että kerroin, jota häneen sovellettiin työssäoloaikana, ei ilmennyt hänen ja EUH:n välisestä sopimuksesta ja että hän ei näin ollen voinut olla tietoinen siitä, että päätös, jolla vahvistettiin hänen oikeutensa hänen aloittaessaan EUH:n palveluksessa, oli mahdollisesti sääntöjenvastainen.

110 Kantaja vetoaa myös siihen, että kyseessä olevat säännökset ovat monimutkaisia.

111 Kantaja toteaa lopuksi, että hän ei voinut tarkistaa mistään henkilöstösääntöjen säännöksestä sen kertoimen oikeellisuutta, jota häneen oli sovellettu esimerkiksi helmikuusta 2013 alkaen.

112 Komissio väittää, että henkilöstösääntöjen 85 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyivät esillä olevassa asiassa.

113 Komissio lisää, että kantajan oli mahdollista havaita selittämätön ero kertoimien välillä pelkästään vertaamalla keskenään yhtäältä henkilökansionsa tarkastelun mahdollistavasta IT-sovelluksesta ilmenevää hallinnollista tilannettaan ja toisaalta palkkalaskelmistaan ilmenevää hallinnollista tilannettaan.

114 Henkilöstösääntöjen 85 artiklasta, jota sovelletaan väliaikaisiin toimihenkilöihin palvelussuhteen ehtojen 45 artiklan nojalla, ilmenee, että jotta aiheettomasti suoritettu summa voitaisiin periä takaisin, on esitettävä näyttöä joko siitä, että edunsaaja on ollut tietoinen suorituksen aiheettomuudesta, tai siitä, että suorituksen aiheettomuus on ollut niin ilmeistä, että edunsaajan on täytynyt tietää siitä. Jos tässä jälkimmäisessä tapauksessa edunsaaja kiistää olleensa tietoinen suorituksen aiheettomuudesta, on tutkittava olosuhteet, joissa maksu on suoritettu, jotta voidaan todeta, onko suorituksen sääntöjenvastaisuuden pitänyt ilmetä ilmeisellä tavalla (tuomio 10.2.1994, White v. komissio, T-107/92, EU:T:1994:17, 32 kohta).

115 Henkilöstösääntöjen 85 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuun suorituksen aiheettomuuteen liitetty ilmaisu ”niin ilmeinen” ei merkitse sitä, että perusteettomien maksujen saaja olisi vapautettu kaikesta harkinnasta tai valvonnasta, vaan sitä, että nämä maksut on palautettava, kun kysymyksessä on

virhe, joka ei voi jäädä tavanomaista huolellisuutta noudattavalta virkamieheltä huomaamatta (tuomio 11.7.1979, Broe v. komissio, 252/78, EU:C:1979:186, 13 kohta ja tuomio 10.2.1994, White v. komissio, T-107/92, EU:T:1994:17, 33 kohta).

116 Henkilöstösääntöjen 85 artiklaa on tulkittava siten, ettei kysymys ole siitä, oliko virhe ilmeinen hallinnolle, vaan siitä, oliko se ilmeinen asianomaiselle. Tuhansien palkkojen ja erilaisten lisien maksamisesta vastaavan hallinnon tilannetta ei voi verrata sellaisen virkamiehen tilanteeseen, jolla on henkilökohtainen intressi tarkistaa itselleen kuukausittain suoritettavat maksut (tuomio 11.7.1979, Broe v. komissio, 252/78, EU:C:1979:186, 11 kohta). Vaikka onkin valitettavaa, että hallinnolla kestää joskus pitkään huomata suorituksen aiheettomuus, asianomainen ei suinkaan ole vapautettu kaikesta harkinnasta tai valvonnasta, vaan hänen on löydettävä virhe, joka ei voinut jäädä huomaamatta tavanomaista huolellisuutta noudattavalta virkamieheltä (ks. vastaavasti tuomio 10.2.1994, White v. komissio, T-107/92, EU:T:1994:17, 39 kohta ja tuomio 18.6.2019, Quadri di Cardano v. komissio, T-828/17, ei julkaistu, EU:T:2019:422, 63 kohta).

117 Oikeuskäytännöstä ilmenee lisäksi, että niihin seikkoihin, joita unionin tuomioistuimet ottavat huomioon arvioidessaan hallinnon tekemän virheen ilmeisyyttä, kuuluu virkamieheltä hänen palkkaluokkansa ja virkaikänsä perusteella edellytettävän vastuullisuuden tason lisäksi se, kuinka selkeitä hänelle maksettavan palkkauksen myöntämisen edellytystä koskevat henkilöstösääntöjen säännökset ovat ja kuinka suuria hänen henkilökohtaisen tilanteensa tai perhetilanteensa muutokset ovat olleet silloin, kun riidanalaisen rahamäärän maksaminen riippuu hallinnon tällaisesta tilanteesta tekemästä arvioinnista (ks. tuomio 18.6.2019, Quadri di Cardano v. komissio, T-828/17, ei julkaistu, EU:T:2019:422, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

118 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ei myöskään ole tarpeellista, että asianomaisella virkamiehellä tai väliaikaisella toimihenkilöllä on hänelle kuuluvaa huolellisuusvelvollisuutta noudattaessaan mahdollisuus määritellä täsmällisesti hallinnon tekemän virheen laajuus. Tältä osin on riittävää, että hän epäilee sitä, ovatko kyseiset maksut perusteltuja, jotta häntä koskisi velvollisuus ilmoittaa asiasta hallinnolle tarvittavien tarkastuksien tekemiseksi (ks. tuomio 18.6.2019, Quadri di Cardano v. komissio, T-828/17, ei julkaistu, EU:T:2019:422, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

119 Käsiteltävässä asiassa PMO:n tekemä virhe johtuu siitä, että kantajaan on sovellettu kerrointa 1 kertoimen 0,9426565 sijasta. Tämä virhe tehtiin ensimmäisen kerran helmikuussa 2013, ja se toistui myöhemmin esimerkiksi kantajan eläkkeelle siirtämisen ja hänen eläkeoikeuksiensa määrittämisen yhteydessä.

120 Kuten edellä 22 kohdassa on todettu, kantajaan, johon oli siihen asti sovellettu kerrointa 0,9426565, alettiin soveltaa helmikuun 2013 palkkalaskelmasta lähtien kerrointa 1, minkä seurauksena hänen kuukausipalkkansa nousi 737,75 eurolla. Lisäksi hänen nettopalkkaansa tehtiin lokakuun 2011 ja tammikuun 2013 väliseltä ajalta 7 948,81 euron suuruinen taannehtiva korjaus, ja tämä summa maksettiin hänelle helmikuussa 2013.

121 Kun otetaan huomioon kyseisten muutosten suuruus, niiden on täytynyt kiinnittää kantajan huomio.

122 Lisäksi kantaja ei saanut lokakuussa 2011 ylennystä, joka olisi oikeuttanut uuden kertoimen määrittämisen (ks. edellä 12 ja 93 kohta). Myöskään hänen palkkatasoaan ei nostettu siten, että se olisi voinut oikeuttaa kyseisen palkankorotuksen.

123 Se, että kantaja siirrettiin EUH:n palvelukseen lokakuussa 2011, ei myöskään voinut oikeuttaa samalla kertaa sekä kantajan pysyttämistä palkkaluokan AD 12 palkkatasolla 8 henkilöstösääntöjen liitteessä XIII säädettyjen siirtymäsäännösten nojalla että henkilöstösääntöjen liitteessä XIII säädettyjen siirtymäsäännösten soveltamiseen perustuvan kertoimen poistamista (ks. edellä 103 ja 105 kohta).

124 Vaikka on totta, että kantaja nimitettiin ETPA:n päälliköksi vuonna 2013, hänet pysytettiin tässä yhteydessä palkkaluokan AD 12 palkkatasolla 8 (ks. edellä 23 kohta). Tämä heinäkuussa 2013 tehty nimitys ei myöskään voinut olla perusteena palkanlisän maksamiselle helmikuussa 2013 lokakuun 2011 ja tammikuun 2013 väliseltä ajalta.

125 Kantajan uralla ei ollut tapahtumia, jotka olisivat omiaan oikeuttamaan edellä 120 kohdassa mainitut muutokset, joten näiden muutosten on täytynyt sitäkin suuremmalla syyllä kiinnittää kantajan huomio.

126 Lisäksi on todettava, että helmikuussa 2013 kantaja oli ollut palveluksessa yli kolmetoista vuotta ja hänet oli luokiteltu palkkaluokan AD 12 palkkatasolle 8, jonka osalta palkka vastaa palkkaluokan AD 14 ensimmäisen tason palkkaa. Kantaja väittää kirjelmissään myös, että hän oli ETPA:n päällikkönä ”käyttänyt valtuutetun viranomaisen toimivaltaa edustaa ETPA:ta kaikissa oikeustoimissa, joilla on taloudellisia ja hallinnollisia vaikutuksia”. Kantajan tehtävien vastuullisuus ja luonne tukevat tällaisena komission näkemystä, jonka mukaan kantajan oli täytynyt huomata PMO:n tekemä virhe viimeistään maaliskuussa 2015.

127 Komissio toteaa lopuksi, eikä tätä toteamusta ole kiistetty, että kantajaan sovellettua kerrointa koskeva epäjohdonmukaisuus oli mahdollista havaita pelkästään vertaamalla keskenään kantajan hallinnollista tilannetta, sellaisena kuin se ilmeni henkilökansion tarkastelun mahdollistavasta IT-sovelluksesta, ja kantajan hallinnollista tilannetta, sellaisena kuin se ilmeni hänen palkkalaskelmistaan (ks. edellä 113 kohta).

128 Edellä esitetystä seuraa, että saadessaan helmikuussa 2013 sekä 737,75 euron palkankorotuksen että nettopalkkaan tehdystä taannehtivasta korjauksesta johtuvan 7 948,81 euron suuruisen palkanlisän kantajalla olisi pitänyt olla vähintään epäilyjä sen suhteen, täyttikö hän tällaisen korotuksen edellytykset huolimatta siitä, että hänen palkkaluokkansa ei ollut muuttunut siten, että se olisi voinut oikeuttaa häneen sovelletun kertoimen nostamisen 0,9426565:stä 1:een. Jos kantajalla oli tällaisia epäilyjä helmikuun 2013 palkkalaskelmasta kuvastuvan päätöksen sääntöjenmukaisuuden suhteen, hänen olisi pitänyt ilmoittaa ongelmasta PMO:n toimivaltaisille yksiköille (ks. vastaavasti tuomio 11.7.1979, Broe v. komissio, 252/78, EU:C:1979:186, 13 kohta ja tuomio 10.2.1994, White v. komissio, T-107/92, EU:T:1994:17, 42 kohta).

129 Asiakirja-aineistosta ei ilmene, että kantaja olisi ryhtynyt tällaisiin toimenpiteisiin joko helmikuun 2013 palkkalaskelman saadessaan tai sen jälkeen esimerkiksi vastaanottaessaan 6.3.2015 päivätyn muistion, jolla määritettiin hänen eläkeoikeutensa, vaikka PMO:n tekemä virhe oli edelleen ilmeinen tuona ajankohtana.

130 Näin ollen henkilöstösääntöjen 85 artiklan noudattamatta jättämistä ei ole näytetty toteen.

131 Tätä päätelmää ei muuta se, että PMO on toiminut huolimattomasti tai virheellisesti tehdessään päätöksen, joka kuvastuu helmikuun 2013 palkkalaskelmasta ja sittemmin 6.3.2015 päivätystä muistiosta. Tällaisilla seikoilla ei nimittäin ole vaikutusta henkilöstösääntöjen 85 artiklan soveltamiseen, vaikka siinä edellytetään nimenomaisesti, että hallinto on tehnyt virheen suorittaessaan aiheettoman maksun (tuomio 24.2.1994, Stahlschmidt v. parlamentti, T-38/93, EU:T:1994:23, 23 kohta; tuomio 30.11.2006, J v. komissio, T-379/04, EU:T:2006:368, 100 kohta ja tuomio 16.5.2007, F v. komissio, T-324/04, EU:T:2007:140, 139 kohta).

132 Kantajan muut väitteet eivät myöskään anna aihetta kyseenalaistaa edellä 130 kohdassa esitettyä päätelmää.

133 Ensinnäkin väite, jonka mukaan kantajan oli mahdotonta olla tietoinen mahdollisesta sääntöjenvastaisuudesta, koska kertoimeen ei viitattu hänen sopimuksessaan tai hänen palvelukseen ottamistaan koskevassa päätöksessä, on hylättävä edellä 120–127 kohdassa esitetyn arvion perusteella.

134 Lisäksi helmikuun 2013 palkkalaskelmassa mainittiin kerroin 1. Kantajalla oli siis mahdollisuus olla tietoinen kyseisen kertoimen olemassaolosta ja lukuarvosta.

135 Toiseksi kerroin, jota kantajaan olisi pitänyt soveltaa – eli 0,9426565 – määräytyi sen perusteella, että kantajan tilanteeseen sovellettiin edellä 91–93 kohdassa mainittuja säännöksiä yhdessä. Näin ollen kantaja väittää virheellisesti, ettei hän voinut tarkistaa häneen sovelletun kertoimen oikeellisuutta mistään henkilöstösäännön säännöksestä.

136 Lisäksi on muistutettava, että jokaisen virkamiehen tai toimihenkilön oletetaan tuntevan henkilöstösäännöt (tuomio 19.5.1999, Connolly v. komissio, T-34/96 ja T-163/96, EU:T:1999:102, 168 kohta). Kantaja ei siis voi väittää olleensa tietämätön näiden säännösten olemassaolosta ja ulottuvuudesta, etenkin kun otetaan huomioon hänen vastuutehtävänsä ja virkaikänsä.

137 Edellä esitetystä seuraa, että tämä kanneperuste on hylättävä.

Lainmukaisten toimien peruuttamista koskevien periaatteiden noudattamatta jättäminen

138 On syytä muistuttaa, että oikeuskäytännön mukaan sellaisen lainmukaisen hallintopäätöksen taannehtiva peruuttaminen, jolla myönnetään subjektiivisia oikeuksia tai vastaavia etuja, on yleisten oikeusperiaatteiden vastaista (ks. tuomio 27.6.2017, Ruiz Molina v. EUIPO, T-233/16 P, EU:T:2017:435, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

139 Kantaja väittää, että päätös, jolla vahvistettiin hänen palkkaluokkansa ja palkkatasonsa hänen siirtyessään EUH:n palvelukseen 1.10.2011, oli lainmukainen ja antoi hänelle subjektiivisia oikeuksia. Kantajan mukaan kyseistä päätöstä ei siis voitu peruuttaa.

140 Komissio väittää, että PMO:n peruuttama toimi ei ollut lainmukainen.

141 On todettava, että – toisin kuin kantaja näyttää väittävän – 30.11.2017 ja 31.1.2018 päivätyt muistiot, joiden kumoamista kantaja vaatii, eivät muuttaneet kantajan palkkaluokkaa tai palkkatasoa. Kantajan palkkatasoa muutettiin 6.3.2015 päivätyllä muistiolla, jonka kumoamista kantaja ei vaadi ja jota ei tältä osin muutettu 30.11.2017 päivätyllä muistiolla (ks. edellä 25 kohta).

142 Joka tapauksessa 6.3.2015 päivätty muistio on tullut lopulliseksi siltä osin kuin sitä ei muutettu 30.11.2017 päivätyllä muistiolla – yhtäältä koska kantaja on itse ilmoittanut saaneensa sen tiedoksi maaliskuussa 2015 ja toisaalta koska asiakirja-aineistosta ei ilmene, että siitä olisi tehty valitus henkilöstösäännöissä säädetyssä määräajassa.

143 Edellä esitetystä seuraa, että tämä kanneperuste on hylättävä.

Lainvastaisten toimien peruuttamista koskevien periaatteiden noudattamatta jättäminen

144 Kantaja väittää lähinnä, että komissio on jättänyt noudattamatta lainvastaisten toimien peruuttamista koskevia periaatteita. Hän täsmentää, että toimielin voi peruuttaa sellaisen lainvastaisen toimen, jolla myönnetään subjektiivisia oikeuksia, ainoastaan silloin, kun toimi peruutetaan kohtuullisessa ajassa. Kantaja vetoaa tässä yhteydessä myös oikeusvarmuuden periaatteeseen sekä sellaisen kolmen kuukauden määräaikaa vastaavan määräajan soveltamiseen, jonka kuluessa virkamiehen tai toimihenkilön on riitautettava hallinnon antama toimi.

145 Kantaja vetoaa myös sopimussuhteeseen, joka hänellä oli työnantajanaan olleeseen toimielimeen, sekä siihen, että tällaisesta suhteesta johtuvia palvelussuhteen ehtoja ei voitu muuttaa yli kolme kuukautta sen jälkeen, kun hän oli aloittanut tehtävässä, eikä varsinkaan sen jälkeen, kun hän oli lopettanut

työskentelyn. Hän lisää, että EUH:n oli taattava hänelle kaikki hänelle kuuluvat oikeudet, palkkaa koskevat oikeudet mukaan luettuina. Lisäksi kantaja toteaa sopimussuhteestaan työnantajanaan olleeseen toimielimeen, että hänelle ilmoitettiin vasta 23.11.2017 ja ilman, että hänelle olisi annettu tiedoksi minkäänlaista asiaa koskevaa päätöstä, ”että hänen tehtävänsä vastasi tasoltaan osastopäällikköä ja että hänellä ei tämän vuoksi ollut oikeutta johdolle kuuluvaan palkkatasoon”.

146 Kantaja toteaa lopuksi, että hänelle ei koskaan annettu tiedoksi päätöstä, joka koski uuden kertoimen soveltamista hänen työssäoloaikanaan saamaansa palkkaan.

147 Komissio väitti kirjelmissään, että se ei ollut peruuttanut lainvastaista toimea, vaan ainoastaan korjannut virheen, ja se palasi tähän väitteeseen istunnossa.

148 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että vaikka kaikille unionin toimielimille, jotka toteavat, että niiden tekemä päätös on lainvastainen, on tunnustettu oikeus peruuttaa se taannehtivasti kohtuullisen ajan kuluessa, tätä oikeutta voi rajoittaa tarve kunnioittaa toimen sellaisen edunsaajan perusteltua luottamusta, joka on voinut luottaa toimen lainmukaisuuteen (tuomio 20.6.1991, Cargill v. komissio, C-248/89, EU:C:1991:264, 20 kohta ja tuomio 27.6.2017, Ruiz Molina v. EUIPO, T-233/16 P, EU:T:2017:435, 27 kohta).

149 Lisäksi on muistutettava, että unionin toimielimellä on oikeus peruuttaa lainvastainen toimi vain kohtuullisen ajan kuluessa (tuomio 17.4.1997, de Compte v. parlamentti, C-90/95 P, EU:C:1997:198, 35 kohta ja tuomio 27.6.2017, Ruiz Molina v. EUIPO, T-233/16 P, EU:T:2017:435, 27 kohta).

150 Sellaisen lainvastaisen toimen peruuttamiselle, jolla myönnetään etuja kyseisen toimen adressaatille, on siis asetettu kaksi edellytystä: asianomaisen perusteltua luottamusta on kunnioitettava ja peruuttaminen on tehtävä kohtuullisessa ajassa.

151 Asianomaisen perustellun luottamuksen kunnioittamisesta on ensinnäkin todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus vedota luottamuksensuojan periaatteeseen edellyttää kolmen kumulatiivisen edellytyksen täyttymistä. Hallintoelimen on ensiksikin täytynyt antaa asianomaiselle täsmällisiä, ehdottomia ja yhtäpitäviä vakuutteluja, jotka on antanut toimivaltainen ja luotettava taho. Näiden vakuuttelujen on toiseksi oltava sellaisia, että ne saavat aikaan perustellun odotuksen sen henkilön mielessä, jolle ne on osoitettu. Esitettyjen vakuutteluiden täytyy kolmanneksi olla sovellettavien oikeussääntöjen mukaisia (ks. tuomio 27.1.2016, Montagut Viladot v. komissio, T-696/14 P, EU:T:2016:30, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

152 On todettava, että vaikka luottamuksensuojan periaate voi rajoittaa hallinnolla olevaa oikeutta peruuttaa taannehtivasti lainvastainen toimi tilanteessa, jossa toimen adressaatti saattoi luottaa toimen lainmukaisuuteen, tämän edellytyksen ei katsota täyttyvän sellaisessa objektiivisessa tilanteessa, jossa asianomaisen henkilön olisi pitänyt havaita kyseinen virhe, tai toisin sanoen silloin, kun on olemassa seikkoja, jotka ovat omiaan asettamaan toimen lainmukaisuuden kyseenalaiseksi. Siten asianomainen henkilö ei voi luottaa peruutetun toimen lainmukaisuuteen etenkään silloin, kun kyseisellä toimella ei ole oikeusperustaa tai kun kyseinen toimi on toteutettu sovellettavien oikeussääntöjen vastaisesti (tuomio 12.5.2010, Bui Van v. komissio, T-491/08 P, EU:T:2010:191, 44 kohta).

153 Subjektiivisia oikeuksia perustavien lainvastaisten toimien taannehtivaa peruuttamista koskevassa oikeuskäytännössä pyritään nimenomaisesti sovittamaan yhteen kaksi periaatetta eli luottamuksensuojan periaate ja laillisuusperiaate. Tämän oikeuskäytännön mukaan on niin, että jos huolellinen virkamies ei ole voinut olla huomaamatta lainvastaisuutta, luottamusta ei voida pitää perusteltuna ja näin ollen laillisuusperiaatetta sovelletaan täysimääräisesti (tuomio 12.5.2010, Bui Van v. komissio, T-491/08 P, EU:T:2010:191, 45 kohta).

154 On todettava, että oikeuskäytäntö, jossa käsitellään luottamuksensuojan periaatteen soveltamista taannehtivasti eläkkeiden alalla subjektiivisia oikeuksia perustaviin lainvastaisiin toimiin, kuten edellä 153 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, heijastaa perusteettoman edun palautusta koskevaa oikeuskäytäntöä (ks. edellä 115–118 kohta, erityisesti 115 kohta). Tällainen yhteneväisyys ei yllätä, koska henkilöstösääntöjen 85 artikla itsessään ilmentää luottamuksensuojan periaatetta (tuomio 13.3.1990, Costacurta v. komissio, T-34/89 ja T-67/89, EU:T:1990:20, 43 kohta).

155 Tästä seuraa, että jos kyseessä on henkilöstösääntöjen 85 artiklan soveltamisalaan kuuluva sääntöjenvastaisuus, se ei voi saada aikaan perusteltua odotusta sen henkilön mielessä, jonka etua se koskee.

156 Kuten edellä on todettu (ks. 129 kohta), käsiteltävässä asiassa PMO on voinut virhettä tekemättä soveltaa henkilöstösääntöjen 85 artiklan säännöksiä, sellaisina kuin niitä on tulkittu unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännössä (ks. edellä 115–118 kohta).

157 Saadessaan helmikuussa 2013 sekä 737,75 euron palkankorotuksen lokakuusta 2011 lukien että nettopalkkaansa tehdystä taannehtivasta korjauksesta johtuvan 7 948,81 euron suuruisen palkanlisän kantajalla olisi nimittäin pitänyt olla vähintään epäilyjä sen suhteen, täyttikö hän tällaisen korotuksen edellytykset huolimatta siitä, että hänen palkkaluokkansa ei ollut muuttunut siten, että se olisi voinut oikeuttaa häneen sovelletun kertoimen nostamisen 0,9426565:stä 1:een (ks. edellä 119–128 kohta).

158 Edellä esitetystä seuraa, että käsiteltävässä asiassa ei ole näytetty toteen perustellun luottamuksen olemassaoloa.

159 Toiseksi on syytä muistuttaa kohtuullisen ajan noudattamisesta, että käsittelyajan kohtuullisuutta on arvioitava kunkin asian ominaispiirteiden perusteella (tuomio 15.10.2002, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, 187 kohta).

160 Erityisesti silloin, kun lainvastaisen toimen peruuttaminen johtaa perusteettoman edun palautukseen, on määritettävä, onko peruutetun toimen kohde puhtaasti rahallinen.

161 Silloin, kun kyseessä olevan toimen kohde on puhtaasti rahallinen, toimen peruuttaminen – jolla on sama vaikutus kuin kyseisen toimen perusteella aiheettomasti maksettujen summien palautuksella – on nimittäin seurausta henkilöstösääntöjen 85 artiklan säännösten soveltamisesta. Jotta henkilöstösääntöjen 85 artiklan toisen kohdan ensimmäisen virkkeen säännökset säilyttäisivät merkityksensä, tällainen toimi on peruutettava kyseisten säännösten mukaisesti viiden vuoden kuluessa.

162 On syytä huomauttaa, että unionin tuomioistuimet ovat jo käyttäneet käsitettä ”puhtaasti rahallinen päätös” rajatakseen sen oikeuskäytännön soveltamisalaa, jossa katsotaan, että valituksen tekemistä ja kanteen nostamista koskevat määräajat alkavat asianomaisen virkamiehen tai toimihenkilön palkka- tai eläkelaskelman tiedoksi antamisesta (ks. edellä 61 kohta).

163 Virkamiestuomioistuin esitti 28.6.2006 antamassaan tuomiossa Grünheid v. komissio (F-101/05, EU:F:2006:58, 43 ja 44 kohta) ei-tyhjentävän luettelon päätöksistä, joiden kohde on puhtaasti rahallinen ja joiden olemassaolo ja ulottuvuus voivat juuri kohteensa takia ilmetä selvästi asianomaiselle virkamiehelle tai toimihenkilölle henkilökohtaisesti osoitetusta palkka- tai eläkelaskelmasta. Virkamiestuomioistuin viittasi tässä yhteydessä muun muassa toimenpiteisiin, jotka liittyvät korjauskerrointen vahvistamiseen, palkkojen vuotuiseen mukauttamiseen, kiinteämääräisiin matkakorvauksiin, ulkomaankorvausten epäämiseen tai pidätyksiin, joita palkasta tehdään muualta saatujen perhe-etuuksien johdosta.

164 On erotettava toisistaan päätökset, joiden kohde on puhtaasti rahallinen, ja päätökset, joilla on rahallisia vaikutuksia mutta joiden kohteena ei ole asianomaisen puhtaasti rahallisten oikeuksien vahvistaminen. Kyseessä voi olla esimerkiksi äskettäin palvelukseen otetun virkamiehen lopullisen palkkaluokan määrittämistä koskeva päätös tai ylennyspäätös.

165 Käsiteltävässä asiassa PMO peruutti 30.11.2017 päivätyllä muistiolla 6.3.2015 päivätyn muistion siltä osin kuin siinä vahvistettiin kantajan eläkkeen laskemisessa huomioon otetun palkan määrä kertoimen 1 perusteella (ks. edellä 51 kohta). Tämän seurauksena PMO:n oli vähennettävä kantajan eläkettä taannehtivasti ja vaadittava kantajaa palauttamaan liikamaksu, joka johtui suuremman eläkkeen maksamisesta huhtikuun 2015 ja joulukuun 2017 väliseltä ajanjaksolta.

166 Täten 30.11.2017 päivätyllä muistiolla peruutettiin toimi, jonka kohde on puhtaasti rahallinen.

167 Peruuttaminen tehtiin noin kahden vuoden ja yhdeksän kuukauden kuluessa, mikä on vähemmän kuin käsiteltävässä asiassa sovellettava viiden vuoden määräaika (ks. edellä 161 kohta).

168 Edellä esitetystä seuraa, että käsiteltävässä asiassa ei ole näytetty toteen lainvastaisten toimien peruuttamista koskevien sääntöjen noudattamatta jättämistä.

169 Kantajan muut väitteet eivät anna aihetta kyseenalaistaa edellä 168 kohdassa esitettyä päätelmää.

170 Ensinnäkin edellä 145 kohdassa mainitut väitteet koskevat kantajan palkkatason muutosta, joka perustuu riidanalaisten päätösten sijasta 6.3.2015 päivättyyn muistioon.

171 Toiseksi oikeusvarmuuden periaatteen noudattaminen (ks. edellä 144 kohta) ei estä unionin toimielimiä peruuttamasta lainvastaista hallintotoimea kolmen kuukauden määräajan jälkeen. Kuten edellä 161 kohdassa on todettu, silloin kun kyseessä olevan toimen kohde on – esillä olevan asian tavoin – puhtaasti rahallinen, sovelletaan henkilöstösääntöjen 85 artiklan toisen kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädettyä viiden vuoden määräaikaa.

172 Kolmanneksi edellä 145 kohdassa mainittu väite ei koske 30.11.2017 päivättyä muistiota eikä 31.1.2018 päivättyä muistiota, joilla ei muutettu kantajan työssäoloaikanaan saamaa palkkaa taikka hänen palkkaluokkaansa, palkkatasoaan tai virkaikäänsä vaan ainoastaan sovellettiin kantajaan kerrointa 0, 9426565 kertoimen 1 sijasta ja siten muutettiin hänen eläkkeensä laskennassa huomioon otettua palkkaa.

173 Asiakirja-aineistosta ei joka tapauksessa ilmene, että kantaja olisi saanut hoitamiensa johtotehtävien perusteella ylimääräisen tasokorotuksen.

174 Näin ollen tämä kanneperuste on hylättävä.

Perustelujen puutteellisuus

175 Kantaja väittää, että hänen riitauttamistaan päätöksistä puuttuvat kokonaan merkitykselliset perustelut.

176 Hän lisää, että komissio viittaa kertoimen osalta ristiriitaisiin lukuihin.

177 Komission mukaan 30.11.2017 ja 31.1.2018 päivättyjen muistioiden perustelut ovat riittävät.

178 On syytä muistuttaa, että SEUT 296 artiklassa määrätyn ja myös henkilöstösääntöjen 25 artiklan toiseen kohtaan sisältyvän perusteluvelvollisuuden tarkoituksena on, että unionin tuomioistuimet voivat tutkia asianomaiselle vastaisten päätösten laillisuuden ja että asianomaiset saavat riittävät tiedot arvioidakseen, ovatko nämä päätökset perusteltuja vai onko niissä sen sijaan sellainen virhe, jonka

nojalla niiden laillisuus voidaan riitauttaa (tuomio 26.11.1981, Michel v. parlamentti, 195/80, EU:C:1981:284, 22 kohta; tuomio 14.6.2018, Spagnolli ym. v. komissio, T-568/16 ja T-599/16, EU:T:2018:347, 68 kohta ja tuomio 14.12.2018, UC v. parlamentti, T-572/17, ei julkaistu, EU:T:2018:975, 57 kohta).

179 Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimen perusteluja arvioitaessa on otettava huomioon paitsi toimen sanamuoto, sen asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt. Päätös onkin silloin riittävästi perusteltu, kun se on tehty asianomaisen virkamiehen tuntemassa asiayhteydessä, jonka perusteella toimihenkilö voi ymmärtää häntä koskevan päätöksen merkityksen (ks. tuomio 3.7.2019, PT v. EIP, T-573/16, EU:T:2019:481, 375 kohta (ei julkaistu) oikeuskäytäntöviittauksineen).

180 Esillä olevassa asiassa PMO ilmoitti kantajalle 23.11.2017 päivätyllä muistiolla, että vuoden 2004 uudistuksesta lähtien palkkatasojen lukumäärä oli rajattu viiteen ja että hänet oli tästä syystä luokiteltu eläkkeelle siirtämisen yhteydessä palkkaluokan AD 12 palkkatasolle 5 hänen työssäoloaikanaan sovelletun palkkaluokan AD 12 palkkatason 8 sijasta. Kantajaan oli kuitenkin sovellettu korjauskerrointa 1,1314352, jotta hänen eläkkeensä määrittämisessä voitaisiin soveltaa hänen työssäoloaikanaan saamaansa palkkaa vastaavaa palkkaa, joka oli 13 322,22 euroa.

181 Kyseisessä muistiossa PMO muistutti myös, että kerrointa, jonka perusteella kantajan palkka oli laskettu maaliskuussa 2015 ennen kuin hänet siirrettiin eläkkeelle, oli muutettu helmikuussa 2013 siten, että se nousi 0,9426565:stä 1:een. PMO:n mukaan tämä muutos oli perusteeton, koska se ei liittynyt ylennykseen. Muutos oli näin ollen johtanut marraskuussa 2015 todettuun liikamaksuun.

182 PMO katsoi 23.11.2017 päivätyssä muistiossa myös, että kerrointa koskeva virhe vaikutti kantajan eläkeoikeuksia koskevaan arvioon, koska 6.3.2015 päivätty muistio perustui virheelliseen kertoimeen ja siten myös virheelliseen peruspalkkaan. Lopuksi PMO ilmoitti kantajalle, että hänelle toimitettaisiin erillisellä kirjeellä eläkettä koskeva uusi muistio.

183 Peruspalkkaa muutettiin 30.11.2017 päivätyllä muistiolla, ja sen määräksi vahvistettiin 12 558,28 euroa. Tämän seurauksena myös edellä 180 kohdassa mainitun palkkatason muuttamisen johdosta sovellettua korjauskerrointa laskettiin 1,1314352:sta 1,066555:een. Kyseisessä asiakirjassa todetaan, että muutokset tulevat voimaan 1.4.2015.

184 Tammikuun 2018 eläkelaskelmassa, jossa näkyy uusi korjauskerroin 1,066555, viitataan 7 389,51 euron suuruiseen unionin saatavaan, joka vastaa huhtikuun 2015 ja joulukuun 2017 välisenä aikana todettujen ja tästä samasta eläkelaskelmasta ilmenevien saatavien yhteismäärää.

185 Kuten edellä 40 kohdassa on todettu, 31.1.2018 päivätyn muistion liitteenä toimitettiin maksusuunnitelma, jossa PMO antoi tiedoksi kunkin kolmen saatavan kokonaismäärän, joka oli kolmannen saatavan osalta 7 389,51 euroa.

186 On totta, että tapa, jolla 23.11.2017 päivätyssä muistiossa esitettiin yhteys yhtäältä sen kertoimen, jonka ansiosta voitiin pysyttää toimihenkilöiden palkat, jotka laskettiin nyt vuoden 2004 uudistuksen yhteydessä käyttöönotetun uuden palkkataulukon perusteella (ks. edellä 17 kohta), ja toisaalta sen korjauskertoimen välillä, jota sovellettiin kantajan eläkkeen laskemiseksi peruspalkkaa vastaavan palkan, eli palkan, jota kantaja sai (tai olisi pitänyt saada) työssäoloaikanaan, perusteella (ks. edellä 25 kohta), oli hämmentävä, koska PMO käytti käsitettä ”multiplikationsfaktor” sekä kertoimesta että korjauskertoimesta.

187 Sellaisen kokeneen ja kohtuullisen valistuneen toimihenkilön kuin kantaja, johon oli vieläpä sovellettu kerrointa vuoden 2004 uudistuksen voimaantulosta lähtien ja johon sovellettiin korjauskerrointa vasta eläkkeelle siirtämisen yhteydessä huhtikuussa 2015, oli kuitenkin mahdollista erottaa kyseiset kaksi asiaa toisistaan.

188 Edellä esitetystä seuraa, että kantajalla oli mahdollisuus olla tietoinen 30.11.2017 päivätyn muistion perusteluista sekä 31.1.2018 päivätyn muistion perusteluista siltä osin kuin siinä todettiin kolmannen saatavan olemassaolo.

189 Perustelujen puutteellisuutta koskeva kanneperuste on näin ollen hylättävä.

Ilmeinen arviointivirhe

190 Muistutettuaan useista ETPA:ta koskevista oikeussäännöistä kantaja toteaa, että hän oli eläkkeelle siirtymiseensä asti toiminut hallinnollisissa vastuutehtävissä ja hoitanut myös esimiestehtäviä. Kantajan mukaan EUH:n PMO:lle toimittamat tiedot ovat siis virheellisiä.

191 Komissio toteaa, että PMO otti huomioon kantajan luokituksen sellaisena kuin toimivaltaiset viranomaiset olivat sen määrittäneet hänen uransa aikana.

192 Vaikka näytettäisiin toteen, että kantaja on hoitanut johtotehtäviä, kuten esimiestehtäviä, sillä ei olisi vaikutusta 30.11.2017 päivätyn muistion laillisuuteen eikä 31.1.2018 päivätyn muistion laillisuuteen siltä osin kuin siinä mainitaan kolmannen saatavan olemassaolo, koska korjauskerroin, jota sovellettiin kantajan eläkkeen määrään tammikuun 2018 eläkelaskelmasta lähtien, ei perustu kantajan hoitamien tehtävien tyyppiin vaan siihen, että kantaja ei ollut saanut vuoden 2004 uudistuksen jälkeen sellaista ylennystä, joka olisi oikeuttanut häneen sovelletun kertoimen muuttamisen taannehtivasti helmikuussa 2013 ja tämän kertoimen soveltamisen jatkamisen (ks. edellä 181–183 kohta).

193 Ilmeistä arviointivirhettä koskeva kanneperuste on näin ollen hylättävä.

194 Väitteellä, jonka mukaan komissio ”ei ole toimittanut päätöksiä, joiden täytäntöön panemiseksi [kantajan] eläkelaskelmat on laadittu 1.4.2015”, ei myöskään ole yhteyttä kantajalle toimitettujen, 30.11.2017 ja 31.1.2018 päivättyjen muistioiden laillisuuteen. Näin ollen tämä väite on hylättävä.

195 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että kanne on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

196 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 135 artiklan 2 kohdan mukaan unionin yleinen tuomioistuin voi velvoittaa myös voittaneen asianosaisen korvaamaan oikeudenkäyntikulut osittain tai kokonaan, jos se katsotaan perustelluksi kyseisen osapuolen menettelyn takia, ottaen huomioon myös tämän menettely ennen asian vireilletuloa.

197 Kuten edellä 63 kohdassa on todettu, käsiteltävässä asiassa on valitettavaa, että PMO ei liittänyt marraskuun 2015 eläkelaskelmaan selvityksiä ensimmäisen saatavan olemassaolon toteavan päätöksen perusteluista. Sen jälkeen, kun PMO oli havainnut kantajaan sovellettua kerrointa koskevan virheen, sillä kesti myös kaksi vuotta tehdä siitä kaikki johtopäätökset. Lisäksi kantaja sai vasta 31.1.2018 päivätyllä muistiolla käyttöönsä kattavan takaisinmaksusuunnitelman, joka sisältää kaikki aiemmat ja tulevat takaisinmaksut kaikkien kolmen saatavan osalta. Lopuksi on todettava, että hylätessään valituksen 27.6.2018 komissio tyytyi osittain virheellisesti vetoamaan siihen, että valitus oli jätettävä tutkimatta, vastaamatta kuitenkaan perinpohjaisesti kantajan olennaisiin väitteisiin.

198 Kun otetaan huomioon kaikki edellä 197 kohdassa esitetyt seikat, on todettava, että komissio on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan puolet kantajan oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Euroopan komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan lisäksi korvaamaan puolet ZF:lle aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista.

Gervasoni Madise da Silva Passos

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä helmikuuta 2020.

Allekirjoitukset